

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Lördagen den 30 de september kan du höra Historien Live i ett avsnitt där Historien Urban Lindstedt och en oväntad historias Olle Larsson samtalar om Kallakrigets huvudstöd, Berlin. Om man ska förstå 80-talet och kalla kriget och sånt så kanske man måste förstå hur kallakriget uppkom egentligen.

Väldigt kort kan man ju säga att kallakriget är en konflikt som föds ur den situation som skapas efter andra världskriget.

Live-podden äger rum 15.00 på ljudsidan hörnan på bokmässan i Göteborg.

Kallakrigets huvudstöd

Hela medeltiden genom är det ganska vanligt att enkor styr men ofta så gör de det under en kortare period

och sådana som de är för myndare för växer upp. Så det kanske kunde handla om 5-10 år.

Men här handlar det ju mer om att Margareta skapar sig en politisk roll som hon sen förvaltar och växer in i mer eller mindre.

Historien nu är podcasten om människor och händelser som förändrade världen. Programledare är Urban Lindstedt.

Margareta Valdemarsdotter

Margareta Valdemarsdotter är en främst agent som verkar till Norden.

I en orolig tid präglade han en starka hansan, skörövri och stormarna välde.

Lyckades Margareta den första starka kungamakten och förena Sverige, Norge och Danmark i Kalmarunionen.

Tidigt bortgift med den norska kungen Håkan Magnusson samlade hon erfarenheter och kunde senare bli defaktorient i de nordiska länderna genom sin enda son Olof och senare sin adopterade son Erik Capom.

Hon var en maktmännisk som i tider av kaos var duktig på att bygga politiska allianser.

Erik Pettersson är författare historiker och han är aktuell med boken Drottning Margaretas dröm. Välkommen.

Tack så mycket.

Inte så länge sen du var här?

Nej, det var inte så länge sen.

Nu har du kommit ut med ytterligare genomarbetad ambitiös biografier över någon av de stora gestalterna i nordisk historia.

Margareta den första.

Har jag fel när jag känner att Margareta den första är inte en regent som man diskuterar särskilt mycket i Sverige?

Jo men så är det absolut att hon har undanskuffats hela tiden ut ur historien och skrivits ut ur den. Och i den mån som man alls kommer ihåg henne så är det ju som fostermord eller vad man ska kalla det.

Och sen är det ju hans berättelse. Han sitter ju på tronen jättelänge som Unionskung.

Men samtidigt, vi kanske ska komma in i meta direkt men jag menar Margareta måste ju vara en mycket viktiga historisk isalten Erik Appomben.

Så är det absolut. Och hon är hon som driver hela Unions tanken från början att bygga upp hela Norden till en politisk enhet.

Det är ju hennes egen politiska dröm och projekt.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Men hon föds ju i mitten på 1300-talet och vi vet ju inte så mycket om hennes förstår egentligen. Men jag tänkte ändå att jag skulle bara för att hon är relativt okänd när hennes inflytande var som störst.

Hur såg hennes maktposition ut?

Då kunde hon diktera. Hon skapar genom sin union genom att hon har makten i alla de här rikerna. Hon gör det som drottning eller som fullmäktig fru kallar man den på den tiden.

Man har ju ingen titel för det egentligen.

Men hon är den som styr och ställer och bestämmer över hela Norden.

Men över ett ännu större område för hon dominerar hela Östersjön egentligen.

Genom att hon plötsligt styr över hela Norden och även Gotland till slut.

Ja, sen ingår väl även Island och...

Jag tänkte att Grönland hade de lite som inte tagit med på nätet.

Formellt så ingår ju Grönland men man hade ju ingen kontakt dit.

Och Island ingår. Och även några öar utanför Storbritannien, Orkneyöerna ingår. Och Färöener.

Så det är ett enormt stort rike som hon styr över.

Jag vet ju flera som lyfter fram henne. Det gör väl du också.

Som den främsta renten, någonsin.

Ja, när vi pratar om den här kunga, vi hade ju ett visst ord om kungarna.

Jag tror jag nämnde henne som den allra främsta då.

Just det.

Och det är hon ju.

Och det är ju det som är så märkligt med henne.

Hon är ju född i en position där man inte tänkte att hon överhuvudtaget skulle komma till makt.

I och med att hon var kvinna och hon var yngre syster.

Till en, hon hade en bror som man tänkte skulle ta makten. Det var det naturliga.

Kristoffer är ett ann. Så dör han.

Och sen giftes hon med den norske kungen.

Och så plötsligt samlar hon i en position där hon kan...

Alla trådar löper ihop i henne.

Och sen ställer hon sig där och så tar hon över den roll som det inte fanns någon man som var kapabel nog till att göra.

Men det här är ju en tid när ni kanske individerna spelar en större roll.

I och med att institutionerna är så pass bristfälliga.

Det finns ju egentligen ingen stat att tala om, eller hur?

Nej, precis. Det är ju ganska långt innan staten överhuvudtaget börjar fungera.

Så den personliga egenskaperna, den personliga dugligheten och förmågan att skapa förtroende för sig

är ju någonting som blir avgörande och det är ju någonting som är genomgående genom hela hennes politiska karriär egentligen.

Att hon är duktig på att bygga allianser.

Ja, exakt.

...with Dark and Bold from Community Coffee.

Välkommen till The Kroger Show.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

I Kroger, everyone wins when it comes to saving big.

Because when you order online through the Kroger app, you get the same great prices, deals and rewards on pickup or delivery

that you do in store with no hidden fees or markups.

So no matter how you shop, you'll always save big at Kroger.

Kroger, fresh for everyone.

Jag tänkte ändå jag skulle vilja börja med hennes far, lite för att sätta scenen så här.

Waldmann Atterdag, som vi i alla historier intresserade känner till från den här djupt fördjugna molningen

om branschattningen av Visby.

361 kan det stämma.

Det stämmer bra.

Ja.

För att de som kan sin historien veta att den där branschattningen aldrig ägde rum, eller hur?

Ja.

Vi vet inte egentligen.

Vi vet inte egentligen.

Den kan ha hektrum.

Den kan ha hektrum och det var ganska vanligt att man gjorde på liknande sätt.

Men vi har inga källor som tyder på att det var så.

Det var ju att det var en konflikt och ett krig som man precis hade vunnit.

Det var ju en konflikt.

Men vi har inga källor som tyder på att det var så.

Det som det var, det var ju att det var en konflikt och ett krig som man precis hade vunnit.

Och sen så vet vi att en stor del av det hans flotta när han seglar hem gick i kvav.

Alltså den gick under.

Och då så sa man att det var alla skatterna från Visby som hamnade på sjöbotten.

Det är en liten dröm om det stora skatten kanske.

Det är en liten dröm och det är nog mer myten verkligen att hela det här.

Och man vill ju lyfta fram då framför allt att Waldmann Atterdag var en så fruktansvärt monark.

Och det kanske han var på sitt sätt.

Jag blir lite fascinerad av honom när jag läste din bok här.

För jag inser att han börjar ju precis på noll, eller hur?

Ja, han börjar ju verkligen på noll.

Danmark finns inte som riken när han växer upp.

Den har sluta existerats alltså.

Det fanns inte på kartan.

Hur var det möjligt?

Det var utlånat för pantat till olika tyska grevar.

Det var en dålig ekonomi som de lånade ut.

Så del efter del hade hans företrädare, hans egen far då,

fått lämna ifrån sig åt arket och till slut så fanns det ingenting kvar

som kungen kunde styra över.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Utan allt var uppdelat.

Och då flyr Valdemars far ner till Tyskland och där växer...

Är han ett barn då, Waldmann?

Ja, och Waldmann var bara sex år då.

Så han följer med sin pappa i landsflykt.

Vad är det vi ska kalla det?

Det är mest nere i södra Tyskland.

I Bayern alltså eller?

I Bayern och i Prag och runt om.

Tjejsarehåvet flyttar ju runt mellan olika städer.

Men de blir en del av det bäriska tjejsarehåvet.

Ja, precis.

Och de influenser som Waldmann växer upp med.

Hur det går till vet vi inte, men att han är där vet vi.

Alltså anledningen att jag tycker Waldmann att det är intressant i det här sammanhanget är ju att Margareta är ju väldigt mycket sin far ståttor, eller hur?

Ja.

För vad gör han?

Hur lyckas han ändå bygga upp den danska riket igen?

Han gör det genom att vara en väldigt, vad ska man säga, tålmodig politisk spelare.

Han är relativt ung när han sätter igång och börjar bygga upp den.

Han återvänder när han är i 20-årsåldern, 20-25 så där.

Så åter han vänder han till Danmark och plockar upp kronan.

Och gifter sig med...

Plockar du upp det låter som att den ligger liksom...

Ja, men alltså, han egentligen låter hylla sig till danskung helt enkelt.

Och då är det ett antal stormän som är trötta på de här grevarna.

Så de gör ett uppbror mot grevarna.

Finns det någon slags dansk identitet vid den här tiden?

Dansk identitet är kanske svårt att säga, men det finns ju...

De pratar danska i alla fall?

Ja.

Eller svenska eller nordisk?

Man pratar nordisk tunga pratar man ju om, eller dansk tunga i hela Norden.

Så det är ju samma språk ungefär.

Vi pratar om det kommer ihåg när vi gjorde ett åsikt om Kristian och den andra.

Sandolikt hade de ganska lätt att kommunicera med varandra de här danska kungarna de kom upp till Sverige.

Precis, och på den här tiden så är det antagligen ännu närmare.

Det snarare bara som möjligen dialekter.

Det är som när vi pratar om en dolmas, kanske.

Ja, men lite så.

Man betonar lite annorlunda, kanske använda vissa ord annorlunda.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Men på det stora hela var det samma språk.

Men så valdmar kommer tillbaks, är i 20-årshållen och gifter sig med dotten till en av de här härtegarerna

som har haft pantlän på södra Jylland.

Naturligt med politiska förutsatser och få del om tytligare län.

Ja, och få dela till sitt nätverk.

Och så bygger han nätverket också.

Både genom att alliera sig med den här Helvig av Schleswig, som hon heter, som han gifter sig med.

Men sedan också med biskoparna och med de stora föräldsmännen som äger jorden.

Och på det sättet så köper han tillbaks,

sådana slott som har varit förpantade ut i de här tyska grevarna,

ser han till att köpa tillbaks till den danska kronan.

Så på så sätt så börjar han skapa ett fundament till Danstrik igen på Jylland

och sen på Öarna på Fyn och Själland.

Och sen börjar han projektet att ta Skåne och sen Gotland då.

Jag tänker på det, du nämner att han leder som en biskoppare och sånt också.

Det är sådana grejer jag försöker förstå mer och mer.

Kyrkans roll i de här maktkonstellationerna.

För det är ju liksom inte riktigt som man tänker sig.

Idag tänker man ju att det är kyrkan som att de ska ägna sig åt sina kyrkliga aktiviteter.

Men de är ju liksom verkligen maktspelare i den här tiden.

Ja och på den här tiden så måste man nog tänka det som att kyrkan är inte en separat grej.

Nu tänker man ju kyrkan som en sak.

Men för den här tiden så är allting, alltså kyrkan är,

jag beskriver det någonstans i boken som att det är liksom armeringsjärnet i betongen.

Det är liksom så in, in, soffat i hela fundamentet av samhället uppbyggt.

För de står för alla institutioner egentligen.

Exakt, det är de som har institutioner.

Ja, exakt. Och det är de som sedan Kungarmakten bygger sitt sina ambitioner på.

I hela indelningen av hur makt funkar, alltså biskopsdömerna,

det är ju de som är själva den administrativa nivån som finns.

När det inte finns de Kungarmakten så är det ju biskopsdömen och soknar.

Och det är ju på den nivån sedan som Kungarmakten bygger sina län, ovanpå det.

Och det är ju kyrkan som har skivkunniga män då.

Och det är ju de som Kungarmakten sedan börjar låna till sina kansler i er

för att bygga upp ett fundament till ens av allt.

Kyrkan har väl också väldigt mycket resurser ifrån av land och...

Ja, precis. Och det får de ju också genom sitt samarbete med kronan.

Så det är ju ett...

Det är ett samarbete, kan man säga.

Ja, och ett utbyte hela tiden därmellan.

Så man måste tänka sig dem som verkligen en del i det här.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Du, för nu, vi måste ju komma till Margareta.

Vi kan inte bara sitta och snacka om hennes pappa.

Hur ska vi se på det här faktumet att Margareta givts bort som tioåring med den norska kungen Håkan Magnusson?

Ja, alltså vid den här tiden så var det någonting som förväntades helt.

Det var inget konstigt.

Det var inget konstigt alls.

Och Margareta måste ha blivit förberedd för det från den dagen hon föddes.

Men måste det även ha varit ett barn på den här tiden?

Ja, självklart har man ju det.

Och man tar ju hänsyn till det också.

Så det är ju inte så att hon från den dagen hon gifts med Håkan, att hon flyttar med honom, utan hon är ju kvar.

Ja, i sin familj och med sina, de hon har växt upp med.

Det handlar bara om att bygga allianser.

Ja, precis.

Och inför framtiden säkra upp så att man vet att hon blir bortgift med någon som är positivt för Valdemar och hans politiska spel.

Så att hon blir också en bricka i hans politiska ambitioner.

Hur mycket vet man om hennes utbildning och så där?

Ingenting.

Jag tänker mig att nu är hon gift bortstå tidigt och ändå kommer bli drottning över Norge.

Kan vi föreställa oss att hon redan tidigt får någon slags politisk utbildning eller ska hon bara vara...

Drottningarna kunde ju spela.

Det var inte bara Margareta i Europa vid den här tiden som fick ett stort inflytande.

Det fanns ju ett antal kvinnliga regenter som faktiskt var riktiga regenter.

Absolut.

Så det finns ju flera roller för kvinnor att spela om de vill ha en politisk roll.

Först var det ju att om mannen levde fortfarande då var de ju som rådgivare till mannen.

Det skulle de vara och göra de bra grejerna och peka på.

Och det har vi ett brev tidigt som visar att Margareta intog den rollen i äktenskapet med Håkan.

Att hon försökte driva honom till att sluta fred med rätt personer som han hade kommit till konflikt

och försökte få honom att göra kloka val helt enkelt.

Hon måste ha varit en intelligent människa.

Ja, men om vad hon fick för faktisk utbildning

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

vet vi inte.

Vet vi om hon kunde skriva latin och sådana saker?

Vi vet inte det.

Däremot vet vi att hon...

De breven som finns av henne, de är skrivna på någon slags nordiska.

Däremot så brevväxlar hon även med påven under perioder.

Men då kan man ju ha en klärk eller någonting sådana.

Då kan man absolut ta det.

Så det är svårt att veta vad hon själv kunde skriva och inte skriva.

Och det finns liksom inga vittnesmål om någon litteratur, om läst eller något.

Nej, vi vet ingenting.

Nej, men hur skulle du beskriva kungamakten?

Om med kungamakten räknar även in drottningmakten när de är egentersens.

Hur skulle du beskriva den i slutet på 13-talet i Norden?

Vad bestod den makten?

Vi har redan snackat om att det inte finns några institutioner att tala om.

Nej, men det som finns är ju egentligen att kungarna sitter till Tingis och åker runt i rikarna.

Och då är det ju att Tinget samlas ju på vissa platser så varje år.

Oftast var det på våran och på hösten.

Så är det i hela Norden.

Och man samlas till sådana här lokala ting, men de samlas också då och då, kanske varannat år, till landsting.

Och då kom ofta kungen.

Eller magretar och senare.

Och där skulle man dömma i sådana twister som man inte kunde komma överens om, så det fungerar som en sats.

Svildomstol nästan?

Eller även en brottsdomstol.

Om man hade begått kanske ett mord eller den typen av allvarliga brott, då kunde det dömas.

Men även i twister då, som så vidare rättsligt.

Vem äger den här jorden? Vem har rätt till den?

Då kunde Kungamakten komma in och säga, okej men det är du som har mest rätt till den här.

Så en stor del av magretar, så alla medeltider och monarkers tid, gick ju åt till att åka runt till Tingan

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

och att läsa på i de här rättsfallen.
Och försöka göra ett så bra avslut som möjligt till dem.
Jag tycker första gången när magretat trädde fram
med egens skrift,
är det väl det här brevet när hon skriver till sin mando
och åkan om att hon bor på Ackershus i Oslo.
Fantastisk boy tycker jag.
Det är så länge sedan jag var där faktiskt.
Den kanske inte var så stor som den är nu då
i den här tiden.
Nej, den är ju ganska ombyggd på 1500-talet.
Ja, det känns som en 1500-tal bar innan man är där.
Precis.
Men den centrala,
några av de här rummen där inne är ju från 1300-talet,
och hon gick ju runt i de där rummen.
Och det är ganska häftigt att föreställa sig.
Ja, men vad som är,
det är nästan hjärtskärande att läsa den här brevet,
eller dina citater från det brevet.
De har ju knappt,
det låter knappt som de har pengar till mat.
Mm.
Och hon,
17 år när de skriver det här brevet.
Ja, hon är 17 åren.
Ja, och hon är gravid i sjunde månaden.
Och åkan, hennes man,
kungen då befinner sig borta i krigantagligen.
Han håller på att kriga med kungalbrekt i Sverige,
någonstans.
Och hon skriver i princip att både hon och hennes tjänare
svälter på slottet där.
Vet man hur stora hoven var i den här tiden?
Nej, man har inga sådana här lönelister och så där kvar.
Men det är sannolikt inga jättehov, liksom.
Nej, men samtidigt behöver det ju varit
lite människor, så att
ett antal...
Det var nog så att de hade ont om mat helt enkelt.
Ja, men alltså i den genren så kanske
ingick att man skulle liksom visa på hur
dåligt man hade det.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Men samtidigt så visade jag också att de antagligen var tvungna att verkligen be om och få hjälp.

Så att de led nog.

Men stått så att man är då drottning.

För i ett litet perferert land

så har man inte ens pengar till mat?

Nej.

Eller pengar kanske man inte hade så mycket, men man har bris, man har inte då resurs när man behöver.

Nej, men precis. Och det handlar ju om att 1300-talet var så pass chaotiskt för kungamaktan.

För som sagt, vi hade klimatförändringarna.

Det gjorde att jordbruket gick ner i produktion,

men det gjorde ju också att jättemånga gårdar i och med att väldigt många människor dog.

Vi tror ju att vi ungefär 20...

Kanske 30 procent.

Norge var väl en väldigt hårt trav av slottet.

Och Norge var särskilt hårt trav av det här.

Varför vet man inte?

Men det gör ju att hela skatteunderlaget går ner.

Ganska kraftigt.

Och det är ju det som kungamaktan bygger på.

Sen ska man väl säga också att beskattningen

i den här tiden är väl relativt...

Det är väl först med Gustav Vasa egentligen.

Det börjar bli tufft för bönderna att betala sina skatter.

Ja, och här är det ju fortfarande fråga om

att om kungen inte åker runt och samlar in skatterna

så får de ju princip inte in, in dem.

Man måste ju ut och...

Ja, så det var också en del i vad kungarna gjorde hela tiden.

Men när du läser det här brevet, vad tänker du då, Alex?

Jo, men jag tycker det är så...

Hon är 17 år.

Ja, precis.

Det som är så fascinerande är ju tonen också som hon använder mot åkan.

Är det en varmtton, eller?

Nej, jag skulle säga att den är ganska så...

Den är ganska så rak och tydlig.

Och den visar en bestämd person redan.

Men det var inte så att man skrev brev på den här tiden, eller?

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Nej, och det här får man nog tänka ganska mycket som ett privat brev mellan dem.
Ingenting som någon annan skulle läsa.
Det var inte tanke att vi skulle läsa den.
Nej, och att det finns kvar, det är ju bara en lycklig slump.
Det finns ju väldigt få sådana här direkta brev mellan dem kvar överhuvudtaget.
Utan ofta är det ju sådana här mer officiella aktor och mer...
Ja, men ett gjordbyte, eller den typen av handlingar som finns kvar, inte sådana här brev.
Det är väldigt få.
Finns det mycket handlingar kvar från magaretarna först eller?
Ja, men sammantaget finns ju en hel del.
Men det här är det första?
Ja, precis. Det första där hon är avsändare så.
Sen skriver hon ju nästan alltid officiella handlingar eller typoven, eller den typen av.
Och då förutsatte man ju att andra skulle läsa det här.
Men här är det direkt i Håkan, och hon är väldigt bestämd på vad han ska göra för någonting.
Han måste se till att de får mat för vintern, för de sitter här i oktober av 1370, om jag inte sa det.
Så vintern är antågande.
Hon är gravid i 7 månaden.
Hon har sina tjänare som håller på där och kanske svälter in för vintern, om de inte får mat.
Det är åtminstone så hon skriver.
Hon kan överdriva?
Hon kan absolut överdriva.
Men att de inte hade det speciellt fett, det kan vi nog tro.
Och hon ber mannen också att Håkan, att han ska sluta fred med en guldsmedel som han har kommit till konflikt med, för att han ska fortsätta mynta pengar åt dem.
Så det är också en sån här personlig...
Det är renasad, det här måste du göra.
Ja, för att han ska komma, den här Bertilomé och guldsmedel ska komma till Oslo igen,

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

så måste han vara schysst mot honom nästa gång.
Och sen är det ytterligare någon adelsman,
som hon ber att han ska förbarmas över,
för att han har redan betalt sin mannbot.
Han hade tydligen slagit ihjäl den här adelsmannen,
och då kunde man betala böter för det,
till den här andra familjen.
Och då ansågs det som att,
då är det ojult eller då är det bra sen.
Men Håkan hade fortfarande inte gett honom någon upprättelsen.
Och då sa hon det,
men nu har jag handbetalt pengarna,
vad ska han göra mer än där?
Så väldigt tydlig mot honom.
Och jag tror att det visar hennes personlighet redan här.
Det är hon som kommer med idéer,
det är hon som förstår det,
men nätverksbyggande.
Och det är hon som driver saker.
Medan Håkan hela tiden framstår,
som en ganska så periferig figure,
det är liksom inte han som driver grejerna,
utan det är snarare så att han...
Ja, och det är han som blir kring driven istället.
Och han hamnar i konflikter,
som han inte riktigt löser,
utan det är Margareta sen som löser grejerna.
Jag blir också väldigt fascinerad när Margaretas far,
valde man attertag, dör 1375.
Man skulle ju kunna föreställa sig att Håkan
skulle kunna ta över det landet
och danska riket.
Men istället hittar hon en lösning där hennes son,
som bara är några år gammal här,
fem åren och sånt,
att han ska bli kung över Danmark.
Men vilket i praktiken betyder att det är Margareta
som styr Danmark.
Och då är hon fortfarande väldigt ung, eller hur?
Precis. Och nu bara 22 när pappan dör.
När valde man dör.
Lösningen är ju genial egentligen.
Och om man tänker hur svag kungamakten är på den här tiden,

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

så är ju det också en smart lösning.
För det innebär ju att Olof, som den här sonen heter, han ska erva.
I Norge har man Arvsmåndarkiv den här tiden.
Men inte i Danmark eller?
I Danmark är det val.
Så det innebär att då ställer man upp med sonen Olof i det danska kungavalet.
Och han vinner där efter lite påtryckningar om man ser till att ge jord.
Vilka är det som röstar här?
Är det stormännen eller även bönder och sånt?
Nej, inte i Danmark.
Bönderna sen får hylla på landstingen då.
Men det är egentligen det som är valet och själva omröstningen.
Det är bara de högsta födelsenmännen.
Och även kyrkopersonerna.
Så det är de som gör upp det först.
Och sen kan bönderna välja att inte hylla personerna.
Men vet vi ju och lyckas övertyga de här stormännen om att det här var en bra lösning?
Ja, vi har ganska mycket information om det faktiskt.
För hon åker ner till Danmark.
Hon befinner sig där bara några...
Första brevet datterar hon bara några veckor efter att pappan har dött i oktober 1375 då.
Och sen kan man se att hon ger jord och förmåner till ett antal stormän.
Och sen kan man se hur de skiftar.
Hon köper lojalitet.
Precis. Och de har stöttat en allbryckta Mecklenburgs brorsbarn som kandidat från början.
Alltså han som är kung i Sverige.
Hans brorsbarn.
Finns också som en kandidat där.
Och den tänker man från början att det är en lämplig kandidat och han har kontakt till tjejsaren.
Så det kan bli bra att stöda.
Men Margareta ser till att...
Och det är också märkligt hur hon kan göra det.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Men hon ger alltså bort pappans jord.
Hon har ingen rätt att göra det heller
i det danska riket.
Det är ju inte hennes egen arvejord
som hon ger bort.
Hon har som...
Det måste ju vara i kraft av sin person.
Ja precis. Och sen att hon lyfter fram hela tiden
också att hon är Margareta Wallermars dotter.
Hon är inte ens den äldsta dotten.
Nej men hennes äldre syskarna
är borta ur bilden vid den här tiden.
Med döda?
Ingeborg som gifte med den här
Henrik av Mecklenburg
hon har gått bort och sen även Kristoffer.
Så hon är enda kvarvarande barnet
till Wallermars dotter.
Bust and loose, come on!
Dark and bold from Community Coffee.
Look for it at your local grocery
or communitycoffee.com.
The United States Border Patrol has exciting
and rewarding career opportunities
for largest law enforcement organization.
Border Patrol agents enjoy great pay,
outstanding federal benefits
and up to \$20,000 in recruitment incentives
for newly appointed agents.
If you are looking for a way to serve
something greater than yourself,
consider the United States Border Patrol.
Learn more online at cbp.gov
slash careers slash usbp.
That's cbp.gov slash careers slash usbp.
Hello and welcome to The Kroger Show.
At Kroger, everyone wins when it comes to saving big.
When you order online through the Kroger app,
you get the same great prices, deals
and rewards on pickup or delivery
that you do in store with no hidden fees
or markups.
So no matter how you shop,

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

you'll always save big at Kroger.
Kroger, fresh for everyone.
Save big on your favorites with the buy
five or more save a dollar each sale.
Simply buy five or more participating items
and save a dollar each with your card.
Kroger, fresh for everyone.
Vi är i slutet på 1300-talet här.
Hur vanligt var det med enkor
som styrde riket
i sina barns eller i sina söners namn?
Var det helt unikt eller var det vanligt?
Hela medeltiden igenom
är det ganska vanligt
att enkor styr,
men ofta så gör de det under en kortare period
medan sonen eller så
som de är förmyndare för.
Så det kanske kunde handla om
fem år eller tio år.
Men här handlar det ju mer om att
Margareta skapar sig en politisk roll
som hon sedan förvaltar
och växer in i.
Är Olof Kung, är han också tänkt
och som i Norge att han ska?
Ja, så när Håkan går ur tiden,
det gör han 1380,
så bara fem år senare efter
att Valdemar är borta, så är även Håkan borta.
Och då innebär det att
Margareta även blir egentlig
över Norge?
Ja precis.
Samtidigt så ser de till att
Olof blir hyllad
av den norska Aden
som Arv 1.
Och det betyder egentligen
bara att hon ser till
att det blir en drots
som får styra i den norska riket
medan hon befinner sig i den danska riket.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Det måste ju ändå vara så att de här stormänor och de som bestämde det här då måste ju ändå uppfattat henne som en, inte bara som en legitim rejält utan som en bra rejält eller liksom är de bara köpte.

Nej men jag tror att de inser att det går att förhandla med henne. För om man jämför Valdemar han var nog en ganska så fyrkantig person medan Margareta framstår som en visserligen politiskt slipad, men det gick ändå att få sina saker igenom henne.

Och det är det som är den stora nyckeln till att förstå varför hon får de här stormännen på sin sida hela tiden. Att hon ger tillräckligt mycket till dem för att hon ska få deras lojalitet. Men jag tänker, vid den här tiden det var väl inte ovanligt att en barnkung redan vid 15 års ålder i någon slags formell mening får ta över makten då eller hur.

Men det sker väl inte riktigt här med Olof? Alltså Olof blir mindig vid 15 års ålder men Margareta fortsätter att styra.

Det är ingen skillnad. Så det är egentligen ingen skillnad, men man har en liten sermoni där man ser till. Det är mest för synskol.

Ja, förmodligen.

Det är nästan som att Margareta själv inte riktigt vill slipa taget. Man kan nästan ana det för att hon skriver, samtidigt i breven ändrar de ordningen istället för att det är Margareta Olof Danernas konung

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

och Arvkung i Norge.
Men hur vet vi att hon som
styr inte Olof?
Vi har flera
vittnerskällor på det till och med.
Som säger att Margareta
sitter på tronen
med sin son då fast att han är vuxen
så sitter hon också
på tronen.
Bara en sån sak tyder på att hon är
den som ligger bakom det här.
Och sen så ser man ju i besluten
och sådana saker att det hela tiden
hennes namn, främst
de som förhandlar.
Och sen ser man det i de här
hans dagarna.
De har ju ett protokoll
som för örs vid varje möte
som hansan har.
Och då diskuterar de.
Politiken i Norden
och generellt kring Östersjön.
Och då är det Margaretas namn
som dyker upp hela tiden.
Det är inte Olofs namn.
Nu gör Margareta det här
och det här står det i de här protokollarna.
Har du varit där?
Nej, faktiskt inte.
Det var väldigt tydligt vilken stor
och viktig roll han stannade
vid den här tiden.
Sen hände ju det som
inte borde ske då egentligen
att Olof dör redan som till
17-åring.
Vet man vad han dog av?
Nej, det vet vi inte.
De skiljs åt Margareta och Olof.
De befinner sig nere i Ysta
och han ska bara till Falsterbo.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Folk dör ju i den tiden.
Det är ofta oliker och sjukdom.
Och han har diskuterat
om att det kanske är ett akut hjärtfel.
Det är något medfört
till att det kanske bara
är någon allvarlig förkylning
eller nånting. Men det går ju väldigt snabbt.
Men det har lävelspekulerat sig
att Margareta skulle ha mördat sin egen son.
Vilket tror till osannolik tycker jag.
Och sen finns ju spekulationen
att han inte skulle ha dött alls där.
För det dyker upp någon Olof
eller nånstans.
Precis. 15 år efter
så dyker upp en falsk Olof
Det tycker jag är fascinerande
med de här falska genten
som dyker upp.
Men det där är också så medeltida
just att man inte har koll på människor.
Det är också så fascinerande.
Man har ju lyckats använda den här falska Olof.
Ingen folkbokföring eller nånting
som man har ju ingen koll på
att personen verkligen har dött.
Ja, det ser Margareta till
att ha en tysk
eller han är tyskspråkig
ska jag säga.
Han är född ner åt gränsen till ungen
och verkar ha varit en fattig person
som bara tos ett...
Ånesman eller...
Nej, vanlig dagdrivare
inte bonde eller nånting eller
utan han tar sig in till en stad
som tyska orden har.
Och det är Dansis.
Här är det Dansk då.
Och där så uppmärksammar flera stycken
men han ser ut som Olof är inte det här Olof

och då blir Margareta intresserad.
Ja, men vänta nu.
Kan ni ta reda på lite mer?
Hon skriver till den tyska högmästaren
och till slut så ser de till att
han skeppas över till Kalmar den här Olof
och han är ju mer än mindre fången då.
Jag tänker att det här kan ju inte sluta väl
förhoppningsvis. Nej, nej, nej.
Och där blir han ju grundligt förhörd
till att börja med.
Torterad kanske till och med. Ja, det finns
rykten om det i alla fall.
Men sen ska han visa att han har
något födelsemärke på rätt ställe
på kroppen på något ställe
som bara Margareta vet om.
Det visar sig inte stämma
att han bara kan tyska.
Det är ju ganska så...
Han borde rimligtvis kunna nordiska.
Det borde han verkligen.
Och sen så till slut
kanske under Torter kanske inte
så erkänner han i alla fall
att han har juget allt det här, han gjorde det bara
för att han var desperat, han behövde pengar
och han har ett sigill, en sigillstamp
som man slår sönder
alltså som visar att han skulle vara
den olofta.
Och den här slår man sönder och sen så
tar man honom till den här marknaden
nere i Falsterbo
till marknaden på hösten där.
Och där avrättas han. Och sen så
bränns han.
Så det var ingenting
man kom undan med lättare.
Det verkar generellt sett vara
våldigt dålig idé där och påstå att man är
en kung
eller sånt. Det verkar

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

aldrig vara en bra idé.

Om man tänkte att han hade kommit igenom med det, då hade han hamnat i en helt annan roll.

Man förstår ju att på ett sätt att hon går ganska hårt framme.

Magareta,

hon hittar hela tiden kreativa politiska lösningar på problem.

För nu är det en enda, hon får ju bara ett biologiskt.

Men hon hittar en bra lösning på det, eller hur?

Men precis, hon hittar en ny son

i stället som kan vara

den som hon blir förmyndare för.

På ett sätt så

driver hon ju sin egen politiska agenda.

Men hon har några år mellan där

när hon inser

tro jag. Vi vet väldigt lite om där.

Men på något sätt så verkar det som att hon inser

att hon behöver ha

en arvföljare

och gärna en son som hon kan

stå som rent för

medan han växer upp. Så som gör den här

rollen, accepteras

med den här tiden.

Det här är ändå tiddrag, det är

närmast inbördsliknande

tillstånd.

Det är perioder här nu.

Att ha en

arvsordning,

det är ingen ovisentlig sak

även om Magareta naturligtvis vill

leva länge än misstänka.

Men det här är ju för att se om sitt hus.

Ja men absolut, där ju.

Jag tror att hon är inspirerad

i den här norska,

att i Norge så ärvde man ju makten.

Och lite där vill hon införa för att stabilisera

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

kungamakten i både
det danska riket och sen i den svenska riket
när de börjar flytta ambitionen.
Men hon har väl egentligen ingen kontroll över Sverige i den här tiden?
Hon börjar få.
Men det kan vi komma in på
alldeles strax.
Men hon adopterar
han som blir, vad heter han, Bogerslav.
Ja Bogerslavet.
Och får byta namn då för att han ska passa in
och Erika Pommel känner ju om någon sån.
Det är för att han kommer där nere från Pommel.
Precis, hans pappa är härtig
av Pommel.
Hur gammal var han när han blev adopterad?
Men han är ett barn då.
Han är barn, han är 7 år ungefär.
Det här händer
1388 tror vi
att han blir adopterad.
Det är åtminstone då som Magareta
är flera tillfällen i Pommel
och diskuterar direkt med
Eriks pappor.
Jag tagit den där i den vevan som man gör det
men man har väldigt lite koll på
hur det faktiskt går till.
Och sen 1389 så går hon ut
officiellt med att nu har hon
adopterat Erik.
Vi vet
slutresultat lite av Magarettas
för att förgå lite.
Det är ju det som blir Kalmar och
Jonas.
Är det här någonting som växer fram
eller vet vi när hon har den här visionen
om att skapa, att förena
de olika nordiska rikerna?
Kan man
utifrån hennes handlingar se det här
tidigt?

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Eller finns det till och med dokument som stödjer det här?
Någon slags nordisk vision?
Några dokument finns inte direkt.
Men det som är det, redan när hon har kommit till det norska riket som drottning när hon är ung där.
Precis när hon gick med åkan där.
Han slås ner på en gård i Dalsland.
Precis.
Det är lite oklart faktiskt.
Ibland tillhör det i Norge och ibland tillhör det i Sverige.
Därav så kommer nog den här tanken också att Sverige och Norge kan vara ungefär samma sak.
Och när kunghåkan sen skapar sitt politiska projekt då är det att försöka ta den västra delen av det svenska riket.
Både Värmland, Västergötland och Dalsland.
Och det lyckas han med under en period.
Och sen så blir han av med det där.
Från Håkan, han är ju sånt till en kung som heter Magnus Ericsson.
Och Magnus Ericsson, han var ju kung över både det svenska och norska riket.
Och Skåne också.
Så det fanns...
Det är ett komplex där att hänga med i alla snurrar.
Absolut, det är komplex.
Men det som är det, att de här gränserna så som vi tänker hos dem under den här tiden.
Det var mycket mer flytande.
Det var mycket mer rörelse mellan det.
Och att vissa landskap tillhör det

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

olika grejer, olika rikern.
Där gjorde nu att Margareta förstår att
det går att bygga det här på olika sätt.
Jag vet när jag diskuterat här
med professor Martin Hårdstedt.
När vi har pratat mellan
Finland och Ryssland, då pratar han om
gränssoner.
I och med att det är så pass otydligt vad gränsen
är mellan Ryssland och Finland
i tidig medeltid och så vidare.
Det finns ett väldigt intressant
du kallar den nästan
den första spegel du kallar du det.
Det finns ett brev som Margareta
skickar till
Erika Pomen.
Där han
ska bli någon slags vice-kung
i Norge eller?
Han ska åka till Norge
och ta emot sin blivande fru
av inga.
Men han får ändå politiska råd
hur han ska bete sig.
Och det han ska göra under ett tid där
han är lite drygt 20 år gammal
och så är ju vuxen.
Så han är vuxen absolut.
Men han har fortfarande under hela sin tid
fram till dess, det här är 1405 då
varit under Margaretas beskydd
direkt och varit
med henne. Nu ska han ut på en
längre officiell resa
och han ska sitta till Tings då.
Och han ska sitta här.
Det är eftersom han blir krönt
nere i Kalmar.
Och då ger hon
väldigt konkreta handfasta råd
till hur han ska bete sig
som kung då.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Om du sammanfattar de råden nu?

Det är 53 punkter och det första rådet är att han ska läsa de här punkterna hela tiden.

Han ska vara med som en fusklapp.

Ja, men ungefär så, så att han aldrig glömmer bort dem.

Sammanfattningsvis, han ska hålla sig väl alltid från de lägsta

tjänarna, eller vad ska jag kalla dem,

vanliga tjänare, till de

högsta adesmännen och biskoparna

och de högsta representanterna i Norska riket

så att ingen blir arg på honom

på något sätt. Han ska sitta

att alla blir nöjda. Han ska inte fattas

några egna beslut.

Det är någonting som underskrev

i varje punkt,

på slutet där

då ska han hänvisa till

att Margareta kommer snart

och gör hon inte det här så kommer

det ändå beslut att sitta henne senare

så han ska hela tiden skjuta på grejer.

Och det är någonting som hon också

gör som en konst över hela

sin politiska karriär, att skjuta

på beslut till det sista, till

man inte kan vänta

längre med att avgöra frågor.

För ofta så är det ju så att hon

kunde ju vinna väldigt mycket på

att beslutet inte var fattat i slutändan

utan

det ger henne förhandlingsutrymme

hela tiden. Och det är någonting som

lyfts. Nej men jag vet, jag som då

inte är historiker men har läst

statsvetenskap, där pratar

man ju om ickebeslut, att det är också

en form av maktutövning, det är

ganska intressant. Ja, och det

gör hon verkligen till en konst och det

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

trycker hon att Erik ska göra nu. Hon är ickebeslutad stråttning kan man säga. Precis. Och till och med Kalmarunionen är ju diskuterat ifall det är så att hon har utnyttjat den ickebeslutet i det, och det kanske vi kan ha inte det. Och sen ska han se till att när han kommer till Akershus då, han ska ju till Norge, då ska han se till att få alla nycklar, det första han får från han som är väldigt konkreta och han som är ståthållare på slottet där ska han se till att få alla nycklar från. Han ska se till att få koll på alla kistor med alla de viktiga papperna i den orska riket. Alla som visar vad kungarmakten äger. Det ska han få i sitt häng direkt. Så att han har koll på alla papper, alla dokument, alla beslut, alla de grejerna det ska han ha koll på. Så att det är väldigt, väldigt konkret och det är väldigt specifikt. Och sen ska han vara väldigt, väldigt försiktig. När han åker runt i den orska riket så ska han vara väldigt försiktig på alla landsting så att han ser till att dömma väldigt rättvist. Han ska se till att ingen blir irriterad på varken honom som person eller kungarmakten och han ska inte brusa upp. Sen vet vi inte om det beror på att Margareta misstänkte att han hade lätt för att göra det eller om det är mer generellt. Jag vet inte om det är en mykbildning men det finns ju prat om att Erik och Pommen var en helt leverant typ som inte riktigt kunde föra sig eller ligger någonting i det eller det är bara så här.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Vi har ju alltid det där
18-talets historisk skrivning
och brottas med. Och jag vet
jag har fått det beskrivit för mig tidigare att
Erik och Pommen, att bara att man kallar
Erik Pommen i ett sätt att nedvärdera
honom, att han var ingen riktig
nordisk igen. Nej precis
utan han är någon som inte
passar in och man skriver utanom
lite på det här sättet. Trots att han i princip levte
i det danska hovet sen
barn och pratar
nordiska utmärkt utgår från. Ja ja
absolut. Så han var ju minst
lika nordisk som någon annan
vid den här tiden. Och det suttit
en direkt släkt med
atterdag. Ja precis
bara att äta var genom
Margareta's sista istället.
Så det var han absolut.
Ja men som sagt
historisk skrivningen har ju velat trycka ut
honom och det är ju bland annat i Sverige
då genom Engelbrektsupproret
som man vill
göra som en nationalistisk
uppgörelse med honom framför allt.
Och där måste ju han vara the bad guy
så därav har jag
anstämt att som en dålig monarch. Jag tänkte
att vi kanske får backa lite här egentligen
och hinna med Kalmar und Jonen och så
men
Kalmar und Jonen
vad är det egentligen
att man
det är en personal
und Jons på det sättet
så att man har
olika riken fast man har
ändring jämnt. Det är ju

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

så konstruktionen är. Men vad är det här
det här är ju Margareta
stora projekt. Och det är hon som
skickligt driver igenom det här.
Men vad är det egentligen ett svar
på. Ja det har man
diskuterat väldigt mycket.
Det som man har landat i
eller de flesta överens om
det är ju att det är mot yttre
hot. Det vill säga mot
Hansan. Hansan oerstart
framför allt. Hansan nätverk av handelstäder.
Precis och som har en
väldigt viktig roll i hela
Östersjön vid den här tiden.
Det blir nästan de som styr eller?
Ja det är ju delvis men delvis
så tappar de också lite
greppet av makten också. För det blir
en intern konflikt här på
1380 och 90-talet som Margareta
utnyttjar. Och i den
Vevan så lyckas hon också
ta kontroll över Visby. Som ju blir
en viktig, som ju var en viktig
Hansaestad. Och genom den kontrollen
så lyckas hon liksom få
kontroll över Östersjön. Visby har ju under
lång period här varit ett så här
skörövarnäste. Eller hur?
Det har suttit så här vad kallades de
hade. Som var kapare eller
reglerätta skörövarnäste.
Som ingen kunde åka
frifrån egentligen. Utan de
överföljde alla typer av fartyg.
Både handelsfartyg och sådana som
tillhörde kungamaktan i
runtom i Norden. Ja de satt inte bara
i Visby utan de spred sin
makt upp i Norrland också.
Ja, runt hela bottenviken och

mot finska viken och så där också.
Så det var ett väldigt bekymmer.
Men om man ska tillbaks till själva
unionen då. Så det här politiska
projektet. Vad det var ett svar på.
Det var ju dels där. Och sen är det
också tyska orden. Den ska man
heller inte underskatta. Hur är du stark
i den här tiden då? Den är ju
väldigt stark också.
Fast på ett annat sätt och mer militärt
egentligen. Det är en väldigt märklig
konstruktion hela den här tyska orden.
Eller vad är det egentligen?
Alltså vid den här tiden så är det ju
att man ska försöka få de delar
av Europa som inte är kristna den.
Det är ett korsfara projekt.
Ja precis. Och det är ju understött
av påven i slutändan.
Och en sammanslutning av
en massa riddare i framförallt
längs med hela Östersjörkusten
men ner i Polen och bort mot
Nuvarande Littaunen.
De kontrollerar ganska mycket
landområden egentligen.
enormt mycket landområden.
Sen har tyska orden också
ett annat bekymmer och det är att
Timur ju anfaller
en mongolhövding
anfaller ner mot
Nuvarande Krim och de
områdena.
Och då blir de
engagerade i att
försöka stötta Polen
i viss del. Och försöka
försvara sig åt det hållet. Och det är ju
någonting som Margareta också utnyttjar.
Så tyska orden blir också försvagad
vid samma tid som hon bygger upp

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Kalmarunionen. Och Hansa.
Vi har en Hansa och en tyska orden
som håller på att tappa i marken.
Och vi har en skörövare
som gör handeln osäker.
Och det här är ändå
en tid där handeln spelar en stor roll.
Och som börjar spela mer och mer roll
i med Silfisket
som vi pratade om förut och andra
typer av mer lyxhandel
som börjar driva på också.
Du kan ju det här
och jag måste ge sig en att jag är lite
ute på vad säger man
djupt vatten.
Om man ska säga som Margareta har god
kontroll över Norge
och det danska rik. Men inte över
Sverige egentligen. Hur lyckas
hon etablera kontroll över Sverige?
Ja, det gör
hon på ett ganska så
sinrikt sätt egentligen. Och där
vi kanske har hört talas om Bo Jonsson
Grip. Det är den rikaste
mannen i världen håller på
att säga. Ja precis.
Han äger vid den här tiden
på 1380 talet.
Han är ungefär halvade svenska riket.
Lite beroende på hur man räknar. Hela fin land.
Han har varit en oerhört hänsynslös.
Och ungefär hälften av resten av
det svenska riket. Hela Östersjökusten
om man tänker upp från Östergötland
Småland, Östergötland.
Han är ju som en kung nästan eller?
I princip och den
som är kung är ju Albreg
av Mecklenburg i det svenska riket
vid den tiden. Och han vill ju
förstås få kontroll över de här

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

länen som Bo Jonsson Grip har.
Så ser han till att
det är tio stycken stormen som får
förvaltar det här arvet.
Och de här tio stormen
får ju en nyckel roll.
När Bo Jonsson Grip går ur tiden 1386
så dör han.
Och då försöker kung Albreg
allt han kan att få de här stormen
att lämna tillbaka de här jordarna till honom.
Men
man lyckas inte med det utan man är
så missnöjd med kung Albreg till den här tiden.
Så alla de här... Han anser sig vara
misslyckande kung eller?
På ganska goda grund.
På en topplist av Sveriges sämsta kung
vad ligger han där tror du?
Där han verkligen i botten skulle jag säga
för att han är också en sån där person som inte
går att lita på egentligen.
Vi har till exempel en episode
i Linköping 1387
precis efter att Bo Jonsson
har dött. Då hamnar han i ett sånt
bråk så han håller på att nästan slår
ihjäl Linköpings biskoppen
gör kungen då. För han
blir så rasande på att han inte
står på hans sida.
Och då kommer en annan stor man och går
imellan där och det är det enda som gör att
rädda livet på biskoppen.
Man hade hänt om man har slagit ihjäl
biskoppen. Alltså det hade ju blivit
katastrof för då hade ju rom
gått in med sanktioner.
Så det är på den nivån? Ja.
Och det är bara en episode som vi råkar
känna till men det finns mycket som
tyder på att han inte lyckas upprätthålla
lagordning i det svenska riket överhuvudtaget.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Men Bo Jonsson Grip
han andör, han testamenterar sina
enorma egendomar till
tio stor män
som får förvaltarna.
Margarieta vad kommer hon in här?
Ja och då vänder
sig de här stor männen till
Margarieta och frågar.
De vill inte ha med Kunga Albreg
att göra det. Och
då frågar de så här, ja men vill du
träffas lite förutsättningslöst?
Så kan vi gå igenom en liten förslag
och på ett möte då
som antagligen är grund på Bo
1388 i mars 1388
så kommer man överens
på Margarieta de här tio stor männen.
De går över
allt det landet till
Margarieta.
Vartför blir de?
Mot beskydd mot Kunga Albreg.
De är väl antagligen så desperata
vid det här tiden så de är rädda
för att vad händer om Kunga Albreg
själv får dels kontroll över de här
och dels börjar kriga mot dem.
De är inte säkra på sin egen ägande rätt
över sina jordar
och sina egen domar och sina liv
till slut. De är rädda för att förlora
allting. Ja, allt de äger du har
för det håller på och spår ur
på allvarig Sverige.
Så därför går de till Margarieta
och hon lovar att skydda dem
mot Kunga Albreg. Och det gör de.
Ja, men vad händer med Albreg?
Albreg tycker att det här är
en krigsförklaring från Margarieta sida.
Ja, det är det väl också. I princip är det ju det.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Ja. Och han sticker ner till Mecklenburg till sina hemdragter och värvar trupper där, seglar över med dem till Sverige och man sker upp med dem till Västergjörtland. Och Margarieta har under tiden utrustat en egen armé och som möts som ett slag utanför Falschöping. Eller det är slaget om Åsla. Ja, precis. Och där äger du mig i slutet på februari 1389. Så ungefär ett år efter att de här stomenen har kommit överens och man går över till Margarieta sida. Så här är det här slaget rum. Och det är verkligen ett sånt här om man ska tänka sig ett episkt riddarslag i nordisk historia. Så är det här ett av de mer episka riddarslagen. Alltså så som han tänkte i sig ett medeltidda slag. Ja. Med riddare, rustningar, beridna på sina hästar. Det här vet vi att det var så. Ja, ja. Och det är ett ganska besvärligt slagfält här. Antagligen var det lite töväder. Vi har olika kröniker som berättar om det här slaget. Men antagligen var det lite töväder så att det hade nog varit så att hästarna kunde gå på att det hade varit fryskt. Så att det hade varit lite isar och sådär. Men att det hade börjat töva så det gjorde att en del hästar går ner sig i det här. Alltså det är lite mosmark och sådär. Och så får vi tänka de här tunga rustningarna. Många drunknar antagligen och fassnar i det här. Och det blir lite allmän panik på Kunga Albrecht sida. Han slaget börjar med att

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

han är så ivrig i sig krönikörerna att försöka få till ett avgörande. Så på morgonen där ställer han upp alla sina. Och innan de ensa hunni ställer upp ordentligt.

Man ska ju ställa upp i slagordning så att kavalriet eller hästarna får ett ... Är det med lansar och sånt?

Ja, verkligen. Man rider mot med först lansar och sen med blanka vapen. Man drar av värjor eller liknande.

Det är ju liksom inte skjutvapen när det är det viktiga.

Men innan man har hunnit ställa upp. Har man fotfolk också?

Nej, det är mest hästar som vi vet.

Så väljer Kunga Albrecht att anfälla.

Till början så ser det ut att gå ganska bra. Men sen så börjar det bli allmän panik. Och då är det en av de här som precis samma dag har blivit utsedd till riddare som verkar ha

fått total panik

och vänder ryggen till slagfältet och rider iväg med 60 utav ryttarna.

Och då kollapsar

hela Kunga Albrecht

anfall egentligen. Och efter det

så blir det en slakt på slagfältet

och många går ner sig, som sagt,

i den här mos-terrängen där.

Och Kunga Albrecht,

hans soon, Biskoppen och Skara

som är ett läran kusin till honom.

Alla de till fångat av oss och många

andra. Och först till

Bohus Väsning som fångade.

Men innebär det slutet för

Albrecht som kung då i Sverige eller?

I praktiken

så är det det. För han har

inget stöd längre.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Men han har hållaren inte i Stockholm fortfarande? Jo. Han har lojala personer som håller Stockholm åt honom. Men själv så hamnar han i fångenskap nere på Lindholmen i Skåne under många årstid, under sex årstid. Och det är ju rätt ovanligt i den här tiden att man håller, särskilt Kunga, de kunde ju köpa ut sig ofta, men Kunga Albrecht hade inga kunde inte det. Är det efter det här eller är det före det som hon slår ner på skörövarna? Det är efter det som hon börjar där att försöka få kontroll det över Stockholm då. Vi säger sköröfvare, det kan ju låta som en allmänt kriminella, men det här är också stor män. Ja, visst. Eller hur, som bara går en råg. Ja, så flera av de här är ju frälsemän, alltså de tillar familjerna, sturer och flera av de här andra högetare. Så de är absolut de har gjord och de har ägor, men de ser väl en möjlighet till, i den här tiden av allmänturbulens, till att tjäna väldigt mycket pengar på det. Det är en grej som jag gärna skulle vilja prata lite om också. Det är ju också att, som jag tycker visar på Margareta storhet, det är hur hon behandlar besegrande fiender. För det här är väl ett mönster, det är inte bara några tillfällen som hon gör det. Hon gör dem till sina egna män, eller hur?

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Är det ett mönster, eller är det bara vid den här tidfällen som hon gör den och slår ner på de här skörövan och så? Nej, alltså ganska mycket är det ett mönster. Det skulle jag säga. Nej, men så flera av de här Vitaliane bröderna, de blir ju viktiga med hjälpare till denna sen. Det är ju någonting som är ganska genomgående. Det kanske inte bara Margareta som betar sig på det sätt för den tiden. Nej, man får ju tänka också, Norden vid den här tiden är ju ganska man har liten befolkning, man har få som kan göra någonting. Och det blir viktigt att hålla de här nära. Man kan inte bara avrätta. Man kan bara ha de här, men nu avrättar vi hundra där och nu slår vi borta. Det finns inga kvar. Nej, men det är ju så. Och det är ju någonting som är genomgående. Det är ju en idealpolitik. Ja, precis. Och de är så pass viktiga. Så väljer de att... Men blir de lojalna sen? Ja, men det blir de ju. I alla de här fallen så blir de ju där. För de får egna förlänningar och allting så blir det inte så att de blir bara några enkla väpnar eller någonting. Nej, utan de blir ju högt uppsatta personer och riksråd i många fall. Sitter med i regeringen och så där. Så de är ju med och styr rikarna sen. Och det finns ju en annan poäng också när hon skapar sin enorma union. Hon inser ju också någonstans att hon kan ju inte vara på alla de här ställen samtidigt. Nej, men hon behöver lokala styrelser. Hon behöver lokala

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

personer som har ett nätverk där
och som hon kan styra igenom.
Och som sen kan vara lojal mot kungamaktan.
Och då är det ju superviktigt
att de fortsätter att vara lokalt
förankrade de här.
Morgens är kommit
on strong
with Dark and Bold
from Community Coffee.
Dark and Bold from Community Coffee.
Look for it at your local grocery
or communitycoffee.com.
Hello and welcome to the Kroger show.
At Kroger, everyone wins
when it comes to saving big.
Because when you order online through the Kroger app
you get the same great prices, deals
and rewards on pickup or delivery
that you do in store with no hidden fees
or markups. So no matter how you shop
you'll always save big at Kroger.
Kroger, fresh for everyone.
Save big on your favorites with the buy
five or more save a dollar each sale.
Save five or more participating items
and save a dollar each with your card.
Kroger, fresh for everyone.
Det finns ju sådana olika
begrepp som om man ska kunna sin
medeltidshistoria som man måste ha lite koll på.
Det finns ju nog så kallas
det kanske finns flera till med.
Nyköpingsrecess.
1396.
Den brukar se som ett litet förspel
till Kallmarunionen skapande.
Vad var det här?
Det är ett möte med de svenska stormännen
framför allt och representanter för kyrkan.
Och där kommer man överens
om att de svenska stormännen
jag tror det är 81 stycken

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

eller något liknande som till slut kommer överens om att man ska stötta den här unionstanken. Att man ska försöka få ihop de tre nordiska rikerna. Stormännen är med på det? Ja, absolut. Varför tycker du om det är en bra union? Antagligen har Margareta sagt sådana här grejer som att då kommer ni få fortsätta ha er inflytande, ni kommer få beskydd och en annan viktig tanke var att om ett av de här länderna blev anfallet så skulle de andra gå in, det är lite som NATO-Klausulan så skulle de andra stötta. Så om tyska orden militärsäkerhet eller det svenska rikerna då ska den norska hjälpa till. Så en allians på det sättet. Men det är inte bara det, hon drar in mycket egendom i det här. Det är det som jag funderar på. Hur lyckas om det? Det är egentligen konstigt. Man skulle vilja veta hur de här förhandlingarna går till och det vet vi ju tyvärr inte. Recessen som du säger, det säger man ju, men det finns ju en kalma recess från Kalmamötet också. Den är ju alltså slutresultatet av ett möte. Det är ju liksom själva beslutet. Det här kom vi fram till. Men förhandlingsvägen dit, den vet vi ju inte varken i Kalmar eller i Nyköping tyvärr. Det som hon antagligen lovar är ju beskydd och att de ska få behålla de här gårdarna som är deras... Ja, men det som är det gamla, är det gott sett.

Men sen det som är förlänat
under kungallberäkt är det mot.
Allting från 1364
när han har blivit kung dras in.
Och sen dras in...
Det handlar om mycket egendon.
Ja, det är väldigt mycket.
För att kungallberäkt har försökt
skapa lojala och framförallt nya
förelsemän
och gett dem mycket jordar.
Så det hon gör, det är att de skapar en
klick av lojala
högadesmän kan vi säga.
Eller högförelsemän.
Och de får väldigt mycket inflytande.
Däremot så ser de till att de här andra
kungallberäkt har varit allierade med.
De försvinner ut mycket mer då.
Så det handlar om att hon knyter
de här verkliga höjdarna till sig
och ser till att de andra försvinner bort
och inte bort.
Du beskriver det här som någon slags föreövning
till Kalmar och Jonor.
Kalmar och Jonor får vi väl ändå se
som hennes karriärs höjdpunkt.
Eller?
Ja, men det tror jag ganska o...
Att lyckas med en sån sak
och få ihop alla de tre nordiska rikerna
och få alla att komma överens.
Men vad gäller man egentligen
att komma överens om när man beslutar
om Kalmar och Jonor?
Ja, det har man diskuterat väldigt mycket också.
Det är oklart.
Det är lite oklart, men att det är
en union mellan de tre rikerna
de ska vara fortfarande självständiga
i någon mening, men ha samma regent
i förevinnlig tid om Gud vill
som det står i beslutet.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Man ska komma till varandras hjälp
om man blir anfallen.
De gamla lagarna och reglerna som fanns
i rikerna ska gälla fortfarande
så det ska inte ändras någonting så.
Och om man begår ett brott
i ett av de rikerna
då ska man se som brottsklingare om andra
men man ska inte kunna fly till Sverige
om man begår ett brott i Norge och så där.
Så man ska ha hjälp till.
De ska stärka varandra.
Så det kommer man överens om.
Men det som är lite bekymmersamt
är att vi har bara
egentligen beslutat den här recessen
att utskriva en på ett pappersdokument.
Inte över massa sängill och sånt.
Nej, utan det är tryckt på baksidan bara.
Man har tryckt
man har satt i bläck
och så tryckt på.
För att ett dokument skulle få
det för att ett beslut skulle få
reell juridisk status
då var det tvungnet att vara på
utskrivet på pergament
och med riktiga sängill under
fästa under. Då såg det som att
nu är det färdigt
och juridiskt gångbart.
Så det här tyder på att
man haft olika teorier.
Men det tyder på att man skulle ha antingen
att man skulle skriva ut
exakt det här dokumentet igen
i flera exemplar och att
det skulle förvara sig de olika rikarna.
För det står i det här dokumentet
att det ska skrivas ut i sex exemplar.
Så två skulle finnas i varje rikare.
Det kanske var så. Eller så är det bara
att det här är ett förarbete.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Att det inte är ett beslut som vi pratar om förut.

Utan att det är margaretas sätt att
fortfarande ha lite

öppna förhandlingskort

kvar. Och genom att inte förbinda sig
till ett fast beslut.

Men vi vet inte vad som är vad.

Jag tänker liksom att vår syn

på Kalmanionen, det är ju väldigt

mycket präglad av

det som kommer att hända sen på 15-talet

med Stockholms blodbad

och Christian Tyrann

som du har skrivit en biografi om också.

Men

det är väl egentligen

är det inte en ganska god idé

att ur det här chaoset

försöka samordna rikarna, eller?

Ja, och man ser

det på det lite större

för människorna i hela Norden

så är det ju helt klart så.

Alltså de flesta får ju mycket bättre.

För plötsligt så istället för att man håller

på att slåss inom Norden, vilket man ju

hade gjort hela tiden, så får vi ju

långa tider av

fred i stället i Norden.

Sen är det ju lite lokala upproring

och brexitproooret och så där, men i huvudsak

så är det ju ganska fredligt

14-talet sen. Så att

absolut, det finns ju goda

anledningar till det. Och sen

om man bara knyter an till hur dagens

situation också ser ut, så är det ju

så att jag menar vi är ganska småländer

fortfarande och redan på den tiden

sen så såg man väl det också.

Att gentemot andra krafter

runt om, då var det Hansan

och Tyskvården, så var man tvungen

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

att veta för att man inte skulle gå under i det här politiska virvaret. Det är ju en ytterligare sak som händer vid det här mötet, om man beslutar om Kalmanionen, vad är det, 1397? Ja, så krönar man ju Erika Pommen, eller hur? Men hur sin vana trog en så han får ju ingenting att säga till och med då. Nej, och han är 15 år vid den tiden och det var den officiella myndighetsåldern precis att det hade varit för Olof. Men precis som för Olof så är ju det ju som att hon har inget intresse och hon har inget intresse att lämna ifrån sig. Nej, och det har inte hänt för henne. Utan hon är fortfarande, det enda som händer är att istället för att kalla sig fullmyndig fru som hon har gjort förut så kallar hon sig nu bara Margretta Waldemars dotter eller Waldemardana Kungens dotter ibland. Så att hon har liksom ingen officiell tittare längre efter Kalmanöter. Det är liksom inget smygar utan det är bara självklart att det är Margretta som bestämmer. Ja, och det är som att alla förstår där också, alla är överens om att det här är bra lösning. Och Erik växer upp där men han är 15 år från början då och sen så är han ju i 30 årsåldern sen när hon går ur tiden. Det är den perioden då, vad kan vi säga om den lite kort ifrån Kalmanionens bildande till att hon dör 14 år. Under den tiden så ägnar hon sig väldigt mycket åt att utvigga unionens intressen.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Det är under den tiden som hon får kontroll över Gotland.

Hon får ordning på de här vitalia bröderna.

Så det är liksom inga,

det går inte att stå någonting

utan hon fortsätter

att jobba på det. Alltså ända fram till

hon dör 1412 så är hon

kringresande och hon fortsätter

att utvigga Kungamaktan

och hon avlider till slut

utanför Flensburg

och ord på sitt fartyg.

Och då har hon precis dagarna innan fått

staden Flensburg att erkänna henne

som går

över till hennes sida och till unionen.

Så in i det sista

utvidgar hon unionen

stadgaren.

Vet vi vad hon dog av?

Det brukar sägas att hon dör utav pesten.

Ja men du är i fråga sätter eller?

Jag är i fråga sätter därför det går så väldigt fort.

Jag tror snör att det var någon akut

sjukdom som hon drabbades av.

Typer någon hjärtsnörp eller?

Ja stroke eller hjärtinfarkt

eller något liknande skulle jag ha.

Vad säger man om att hon fick pest?

Vet du inte.

Vad är pesten? De tar några dagar och dör i pesten.

Ja men det gör ju det.

Det är ju landet med fler.

Vi vet ju som sagt att hon var

aktiv inn i det sista.

Så att

förmodligen så är det någon mer akut sjukdom

som hon drabbades av där. Och hon är ju nästan

60 år gammal. Alla hennes syskon

hade dött när hon var

hennes bro var bara

17-18.

Hennes sista bara 20 någonting.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Så att hon levde ju ett väldigt långt politiskt liv.
Du har arbetat
med din bok.
Jag menar
du inläs på sådant tidigare
du hade god koll på
Margareta naturligtvis.
Men vad är det
vilken var det mest intressanta
nya lärdom du fick när du skrev den
om Margareta?
Ja men jag tror
det hade lokala
i det.
Och hur mycket
unionen också ett faktum genom vad
Bo Jonsson gör.
Och sen vad de här testamentets
förvaltarna gör.
Och där är framförallt en
Erik Kettilsson heter han.
Som har en väldigt viktig roll
för att övertyga de andra 10
stycken.
Människor som trädde fram
som har varit viktiga på vilka är
historiskt viktiga? Ja precis.
Och hans roll i det här
är oerhört viktig för att
se till att stommen går över till
Margareta sida.
Och det är någonting som inte lyfts fram.
Oftast lyfters ju fram bara att
det är kungarna och drottningarna som gör grejer.
Men det är också massvis ett av människor
runtom som gör aktiva val för
att unionen ska bli möjlig.
Och det är någonting som är väldigt
det här. Erik
Pettersson författar och historiker
aktuell med boken Drottning
Margaretas dröm.
Tack för att du var med idag. Tack så mycket.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Margareta Valdemarsdotter - realpolitikern som enade Norden

Hejdå!

Föreställningar om vikingatiden
handlar ofta om hornhjälvs
prydda män som plundrar
återvänder hem.

Men vikingatiden
handlar om så mycket mer.

I boken
vikingatider ges en helt
ny män som
plundrar och återvänder hem.

Men vikingatiden
handlar om så mycket
mer.

I boken
vikingatider ges en helt
ny bild där unika fynd
blir startpunkten för hissnande
berättelser om resorna och
mötena, om vardagslivet
och högtiderna, om herskarna
och de vanliga människorna.
Vikingatider är utgiven av förlaget
Historiska Media.

Ljudboken finns tillgänglig av
streamingtjänster som Storytel, Bookbeat
och Next Story.

Beställ den fysiska boken på förlagets
hemsida, historiskamedia.se
eller köp den i en bokhandel
nära dig.